

- A što ova misao podrazumijeva?

"U životu sam se puno susretao s onima koji su mi prigovarali što na jedan svoj specifičan način muziciram. Rekao sam im: **JA IPAK MUZICIRAM ZA RAZLIKU OD VAS KOJI NE MUZICIRATE A PIŠETE ILI GOVORITE O MUZICI!**"

- Imate li hobby?

"Da! Internet, gdje nalazim obilje podataka o staroj glazbi."

- Što bi poručili mladim glazbenicima?

"Poručio bih njima da svojim ponašanjem u životu sebi stvore što više prijatelja, a što manje neprijatelja!"

- Recite nam Vašu želju za budućnost?

"Najviše bi me radovalo da za desetak godina vidim pri dolasku u Osijek u našoj katedrali, da me tamo ugosti osječki katedralni orguljaš koji tamo ima svoj stan, plaću kao orguljaš, i kojega kao takvog tamo svi znaju, i kojega svi osobito cijene."

U Zagrebu, kolovoz 2000.god.

Razgovarao: Miloš Lalošević

OBLJETNICE

IVAN TROPSCH - 12. listopada 1830.-2000.

U Vinkovcima je u organizaciji *Matice hrvatske Vinkovci*, 12. listopada 2000. godine na skroman, ali i dostojanstven način obilježena 170. obljetnica rođenja hrvatskog skladatelja Ivana Tropscha starijeg.

Istražujući povijest crkvenoga zbora *Sveta Cecilija* u Vinkovcima, autor ovoga napisa slučajno je pronašao članak uvaženog profesora i kateheta vinkovačke Gimnazije Stjepana Djakovića*. Ponukan ovim člankom počeo je tražiti djela Ivana Tropscha, te nakon što su pronađena tri u arhivu crkvenog zbora *Sv. Cecilija* i *HPD Relković* u Vinkovcima, iznijet je prijedlog Predsjedništvu *Matice Hrvatske Vinkovci*, koji je usvojen, a potom i ostvaren, da se malom svečanošću na njegov rođendan obilježi 170. obljetnica njegova rođenja.

Taj dan je u 17.00 sati na gradskom rimokatoličkom groblju Sv. Magdalena, uz nazočnost praunuka Jasne **Tropsch-Kajganović** i Branke **Tropsch-Vencl**, te članova *Predsjedništva Matice hrvatske Vinkovci*, predsjednik Ante **Miljak** položio cvijeće i zapalio svijeću, a župnik i dekan vinkovački msgr. Tadija **Pranjić** nakon lijepog i toplog nagovora blagoslovio grob obitelji Tropsch. U 17.30 sati ispred kuće u Ulici kralja Zvonimira 37, u kojoj je živio i umro Ivan Tropsch, o njegovom životu i radu govorio je Martin **Mišković**, a postavljenu spomen ploču je otkrio u ime gradonačelnika, član gradskog poglavarstva Dražen **Švagelj**.

U 18.00 sati u crkvi Sv. Euzebija i Poliona sv. misu zadušnicu služio je msgr. Tadija **Pranjić**, župnik i dekan vinkovački, koji je govorio o Tropschovom radu u toj istoj crkvi. *Misu za pokojne*, za muški zbor od Ivana Tropscha, pjevali su muški dio zbora *Sv. Cecilija* i *Muška pjevačka*

grupa Lipa, a na prikazanju je njegovu skladbu *Na nebu cvate ruža* za sopran solo i orgulje otpjevala profesorica Sandra **Miličević**, koja sada u Gimnaziji radi na istome mjestu gdje je radio Ivan Tropsch prije stodvest godina. Na orguljama je svirala Dubravka **Vukovarac**.

Ivan Tropsch je rođen 12. listopada 1830. godine u Vidhosticama (Češka), kao treći i najmlađi sin oca trgovca. Svršio je realku, a potom i praški konzervatorij s odličnim uspjehom, gdje je od 1843. do 1849. učio sve dijelove glazbene umjetnosti.

U svojoj devetnaestoj godini imenovan je 1849. godine kapelnikom vojne glazbe u *Brodskoj krajiškoj pukovniji* u Vinkovcima, kojom je rukovodio sve do rasformiranja Vojne krajine 1873. godine. Tada mu je ponuđeno mjesto kapelnika negdje izvan Vinkovaca, no on je to odbio pošto se 28. travnja 1862. godine oženio s Herminom Nimtsch, skućio i imao djecu, stekao prijatelje i ugled, radi čega napušta vojnu službu i zapošljava se u vinkovačkoj Gimnaziji kao učitelj pjevanja i orguljaš, te postaje organist u župnoj crkvi *Sv. Ivana Nepomuka*.

Kao kapelnik vojne glazbe sa svojim orkestrom je zabavljao Vinkovčane nedjeljom i blagdanom na današnjem Trgu bana Josipa Šokčevića nasuprot ulaza u palaču Brodske imovne općine, svirajući klasična djela, ali i vlastite orkestralne skladbe s motivima narodnih pjesama, što je publiku posebno oduševljavalo. U svojoj kapeli osniva gudački orkestar, koji je često nastupao u javnosti i u crkvi, radi čega je 1860. dobio posebno pismeno priznanje zapovjedništva Brodske pukovnije.

U Vinkovcima je 1872. godine osnovano pjevačko društvo *Sloga*, kojem je on bio voditelj i zborovođa sve do njegova razlaza, potkraj devetnaestoga stoljeća. Godine 1898. pri

Hrvatskoj čitaonici osnovan je pjevački zbor, kojem je također on bio voditelj i zborovoda. Ovaj zbor je prestao s radom prije početka prvoga svjetskoga rata.

Za vrijeme rada u Gimnaziji, gotovo za svaku svečanu prigodu je skladao novo djelo i uvježbao učenički zbor, a za vrijeme obnašanja službe orguljaša u crkvi, puno je pozornosti posvećivao uvježbavanju djevojaka u pjevanju novih skladba. Stoga će ovdje biti dan naglasak na njegovu djelovanju u župnoj crkvi.

U njegovo vrijeme posebno se gajilo pučko pjevanje, komu je on posvećivao puno truda i pozornosti. Tada su u crkvi pjevale ratarske djevojke, kojih je znalo biti i do stotinu poredanih u nekoliko redova ispred oltara. Svake nedjelje poslije večernje a u doba adventa poslije zornice on bi ih skupio i s njima uvježbavao nove crkvene pjesme. Kada bi među njima uočio neke s lijepim glasom naučio bi ih pjevati solo pjesme ili u duetu, što se je izvodilo za Božić i Uskrs.

Osim pučkog pjevanja pod svakom dačkom sv. misom pjevao je gimnazijski zbor četveroglasno. Tako je primjerice taj zbor pjevao 1879. godine u dupkom punoj župnoj crkvi Tropschovu misu uz pratnju orkestra, prigodom posvete nove (sadašnje) gimnazijske zgrade, za vrijeme sv. mise, koju je služio biskup Josip Juraj Strossmayer.

No u svečanim prigodama za vrijeme njegove orguljaške i dirigentske službe u crkvi, organizirao je građanski zbor, što mu nije bilo teško jer je u to vrijeme u gradu bilo dosta čeških i njemačkih obitelji glazbeno obrazovanih. Pjevali su djela klasičnih majstora, a i solo skladbe uz pratnju orgulja i orkestra.

Tropschova igra na orguljama bila je savršena. Izvodio je djela klasičnih majstora, ali i vrlo često improvizirano preludirao, naročito u kasnijim godinama života. Te su improvizacije bile vrlo korektne i savršene. Početkom stoljeća u vinkovačkoj se crkvi slučajno našao jedan zagrebački profesor i dugogodišnji orguljaš u crkvi Sv. Katarine. Čuvši njegovo orguljanje bio je pun hvale i zaključio je da je pravi majstor.

Pouzdan je moguće utvrditi da je napisao najmanje pet misa za muški i mješoviti zbor uz pratnju orgulja i orkestra, te niz crkvenih pjesama za pojedino doba crkvene godine, na čast euharistiji i posvećenih Majci Božjoj. Pisao je i svjetovne skladbe, orkestralne kompozicije, varijacije, potpurije i karišike, često koristeći kao osnovu narodni melos vinkovačkog kraja.

Prema pisanju njegovoga učenika, a kasnije i kolege u nastavničkoj službi, već spomenutoga profesora Stjepana Djakovića, Tropsch je bio glazbenik stare škole, koji se strogo pridržavao pravila što su ih u svojim djelima postavili genijalni majstori glazbene umjetnosti. Njegova su djela pisana lakim stilom, logično povezanih dijelova i vrlo često su bila nježna i pijevna, a on je to radio brzo i s lakoćom.

Za njegova života je objavljeno samo deset njegovih djela 1902. godine, pod naslovom *Izabrane skladbe Ivana Tropscha starijeg vojničkog kapelnika u miru*, a ostale se nalaze u nekim državnim ili privatnim arhivima ili su nažalost netragom nestale.

Nakon 57 godina aktivnoga rada, 1906. godine odlazi u mirovinu, a nešto kasnije se zahvaljuje i na službi orguljaša

i voditelja crkvenoga pjevanja u župnoj crkvi. U svojoj 83. godini umire u Vinkovcima, 31. svibnja 1913. godine, u obiteljskoj kući, Njemačka ulica 41 (danas Ulica kralja Zvonimira 37) i biva sahranjen na vinkovačkom katoličkom groblju.

Iz iznjetoga je vidljivo kako je Ivan Tropsch, nedvoj-beno glazbeno vrlo talentiran i obrazovan, bio punih pedeset godina prošloga stoljeća vodeća osoba glazbenoga života Vinkovaca, a ujedno i začetnik jedne obitelji, koja je ostavila dubok trag u kulturnom životu grada, ali i cijele Hrvatske.

Imao je osmero djece, koju je zajedno sa svojom suprugom izvrsno odgojio. Naime njegov najstariji sin Ivan Tropsch mlađi, je bio profesor njemačkog jezika i glazbe na zemunskoj Gimnaziji i prvi zborovoda *Hrvatskog pjevačkog društva Odjek* u Zemunu. Drugi sin dr. Stjepan Tropsch je bio profesor na vinkovačkoj Gimnaziji, profesor i osnivač Katedre za njemački jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, te odjelni predstojnik za bogoštovlje i nastavu u Hrvatskoj početkom ovoga stoljeća (ministar za prosvjetu). Najmlađa kćerka Marija Irma bila je dugogodišnja nastavnica, a potom i ravnateljica u Domaćinskoj školi u Vinkovcima, gdje je odgojila puno generacija mladih djevojaka. Osim toga vrlo je značajan njezin rad u Crkvi gdje je veliki broj godina spremala učenike za Sv. Pričest i Krizmu, jer tada to nisu radile časne sestre.

Unuk, sin starijeg sina Ivana, Aleksandar Tropsch bio je predvodnik i trener *Hrvatskog sokola*, te dugogodišnji pjevač u *Hrvatskom pjevačkom društvu Relković* u Vinkovcima. Unuk, sin kćerke Josipe, dr. Ivan Ilić, bio je dugogodišnji tajnik *Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* u Zagrebu (danas HAZU).

Na žalost, ta je obitelj nakon više naraštaja, koji su ostavili traga u znanstvenom i kulturno umjetničkom životu Vinkovaca i cijele Hrvatske, nestala s našega prostora, te osoba s prezimenom Tropsch više nema u Hrvatskoj, jer su zadnji potomci muškoga roda, praunuci, sinovi blizanci Aleksandrovi, Hrvoje i Krešimir Tropsch (rođeni 1926. u Vinkovcima) ubijeni u Bleiburgu. Aleksandrov brat Franjo Tropsch, poginuo je 1918. kao osamnaestogodišnjak u Prvome svjetskome ratu, a najmlađeg brata Stjepana Tropscha, oca gospođe Jasne i Branke su ubili partizani 1944. godine u Zemunu kao domobrana.

Radi svega ovoga *Matica hrvatska Vinkovci* je pokrenula inicijativu kod gradskih vlasti da se jedna ulica nazove po Ivanu Tropschu, a ovom svečanošću je željela potaknuti sve one, koji bilo što znaju o njemu ili posjeduju note njegovih skladba, da nam ih daju na uvid, kako bismo ih objavili i učinili dostupnim svima koji bi ih htjeli izvoditi, čime bismo trajno oživjeli uspomenu na jednog znamenitog Vinkovčanina.

Martin Mišković

* Stjepan Djaković: *U spomen na stoti rođendan glazbenika Ivana Nep. Tropscha; Sveta Cecilija XXIV (1930.)*, broj 6.

Sretan i blagoslovljen Božić i uspješnu Novu godinu svim cijenjenim pretplatnicima, suradnicima i svim ljubiteljima crkvene glazbe želi

Uredništvo i Uprava *Sv. Cecilije*